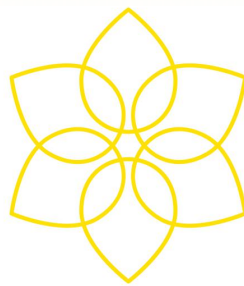

SEGÉDLET GYÁMNEVEZÉSRŐL SZÓLÓ ELŐZETES NYILATKOZATHOZ

MAGYAR
HOSPICE
ALAPÍTVÁNY

KÉSZÜLT: 2023. március (Magyar Hospice Alapítvány)

GYÁMNEVEZÉS A SZÜLŐ(K) HALÁLA ESETÉN

A gyermek vagy szülői felügyelet alatt áll, vagy gyámság alatt. Ha a szülői felügyeletet a szülők közösen gyakorolják, az egyik szülő halála esetén a szülői felügyelet a túlélő szülőt illeti meg, ekkor nincs szükség gyámrendelésre.

Ha az a szülő hal meg, aki a szülői felügyeletet (vagy annak egyes részjogosítványait) egyedül gyakorolta, a felügyelet a túlélő szülőt illeti meg, feltéve, hogy nem áll a szülői felügyelet megszüntetését kimondó ítélet hatálya alatt. Ekkor a túlélő szülőt a gyámhatóság felhívja a szülői felügyeleti jog gyakorlására. Az addig felügyeleti joggal nem rendelkező szülő tehát felügyeleti jogokat kap, hozzá kerül a gyermek. Vannak azonban pontosan meghatározott esetek, amikor ez nem lehetséges: ha a szülő cselekvőképessége (akár szülői jogok gyakorlása tekintetében) korlátozott, ismeretlen helyen van, vagy tényleges akadályoztatottsága miatt szünetel a felügyeleti joga. A legfontosabb ok talán az, hogy akkor sem gyakorolhatja szülői jogait a szülő, ha az a gyermek érdekében nyilvánvalóan ellentétben áll, például a szülő szenvedélybetegséggel terhelt életmódja miatt. Ebben az esetben a gyámhatóság eljárást indít annak érdekében, hogy a gyermek számára gyámot rendeljen. Természetesen itt is érvényesek a gyámnevezés szabályai ha az elhunyt szülő még életében rendelkezett és élt is a gyámnevezés vagy gyámkizárás jogával. A gyámhatóság döntésekor mindenek felett áll a gyermek jólléte, és az, hogy ki tudja számára a lehető legjobb gondoskodást biztosítani.

Ha mindkét szülő meghal vagy ha a túlélő szülő, aki addig nem gyakorolt felügyeleti jogot valamilyen nyomós ok miatt, nem hívható fel a felügyeleti jog gyakorlására, akkor nem marad szülő, aki felügyeletet gyakorolhat a gyermek felett, így gyámot kell kirendelni. A gyámrendelés szükségességét bárki jelentheti a gyámhatóságnak (iskola, orvos, rendőrség, bíróság, védőnő vagy akár a szomszéd is, akire éppen bízta a gyereket), hiszen ez a gyermek érdekében fontos intézkedés, ha szülő, gondviselő nélkül marad. A hatóság mindig a gyermek(ek) érdekét tartja szem előtt az eljárás során, és ha a szülő erre az eshetőségre gondolva megnevezett előzetesen valakit gyámmul vagy éppen kizárt valakit ez alól, akkor ezt is számításba veszi.

ELŐZETES GYÁMNEVEZÉSSSEL VAGY GYÁMKIZÁRÁSSAL VALÓ GONDOSKODÁS A GYERMEKRŐL

A felügyeleti jogot gyakorló szülő, aki számol azzal a lehetőséggel, hogy szükség lehet gyermekének gyámra, előre is gondolkodhat és megteheti a szükséges lépéseket. Amennyiben a gyermek két szülőjének közös szülői felügyeleti joga van, a szülők közös joga a gyámnevezés vagy gyámkizárás, tehát ők jogosultak megnevezni azt a személyt, akit gyámként szeretnének gyermekük mellé haláluk esetén. Ha a két szülő nem ugyanazt a személyt nevezi meg gyámjelöltként, akkor szükség esetén a gyámhatóság – a gyermek érdekét mérlegelve – határoz arról, hogy melyikük legyen a gyám.

Gyámot a felügyeleti joggal rendelkező szülő közokiratban vagy végintézkedésben nevezhet. Közokiratban tett gyámnevezésnek minősül az is, ha a szülő a gyámot nevező vagy a gyámságból kizáró nyilatkozatát a települési önkormányzat jegyzője előtt teszi.

Ha tényleg előáll az a helyzet, hogy gyámot kell rendelni a gyermekhez, akkor azt egy határozattal a gyámhatóság teszi meg, miután minden körülményt figyelembe vett, és meghallgatta a szülő által megnevezett gyámot, mert döntésének a gyermek mindenképp felett álló érdekét kell szolgálnia. A gyámhatóság akkor nem nevezheti ki gyámul a szülő által nevezett gyámot, ha a nevezett gyám a gyámságot nem vállalja, ha a Ptk. szerint gyámságot a nevezett személy nem viselhet, ha a gyámság gyakorlásában akadályozva van, vagy kirendelése a kiskorú érdekét veszélyeztetné.

Ebben az esetben a gyámhatóság elsősorban a gyámság ellátására alkalmas közeli hozzátartozót rendeli gyámul. Ha ilyen hozzátartozó nincs, a gyámhatóság más hozzátartozót vagy arra alkalmas személyt rendel gyámul, elsősorban azok közül, akik a gyermek gondozásában, nevelésében már korábban részt vállaltak.

Fontos, hogy akár a nevezett gyám, akár a rendelt gyám lesz a gyermek törvényes képviselője, a gyámhatóság határozathozatal előtt az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú gyermeket meghallgatja és véleményét - korára, érettségére tekintettel - megfelelő súllyal figyelembe kell, hogy vegye. Nem rendelhető a 14. életévét betöltött gyermek gyámjává az, aki ellen a gyermek alapos okból, kifejezetten tiltakozik.

Gyámi tisztségét a gyám a gyermek 18. életévének betöltéséig viseli, ez idő alatt a gyámhivatal felügyeli tevékenységét. A gyámnak évenkénti számadási kötelezettsége van a gyámhivatal felé, amennyiben vagyont is kezel a gyermek vonatkozásában. A gyámhivatal - a számadási kötelezettségtől függetlenül - soron kívül felvilágosítást kérhet a gyámtól a gyermek helyzetéről és ellátásáról, ha a hozzá beérkezett jelzés, bejelentés vagy saját észlelése alapján azt indokoltnak tartja.

A segédlet létrehozásában szakértőként részt vett: dr. Bertháné dr. Szlatinai Zsuzsanna jogász, mediátor.

Segédleteink készítése során legjobb szándékunk szerint igyekszünk követni az éppen hatályos törvényi és egyéb ide vonatkozó szabályozásokat, ismereteket, mégis előfordulhat, hogy a dokumentumban szereplő információk nem pontosan helytállóak. Ezért a jogi, egészségügyi vagy pénzügyi következményt maguk után vonó segédletek használata csak személyre szabás és egyéni szakmai felügyelet (orvos, ügyvéd, közjegyző, pénzügyi tanácsadó, stb.) mellett ajánlott, a használatból eredő károkért felelősséget nem vállalunk.

1032 Budapest, Kenyeres u. 18-22. | +36 1 250 5513
info@hospicehaz.hu | www.hospicehaz.hu